

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Lausunto: HE 133/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua digitaalista henkilöllisyyttä koskevasta hallituksen esityksestä.

Yleisnäkemys esityksestä

Pidämme esityksen tavoitteita ja ehdotettuja ratkaisuja yleisesti ottaen kannatettavina. Digitaalinen henkilöllisyys ja sen muodostamien henkilötietojen turvallinen osoittaminen eri asiointitilanteissa ovat olennainen osa yhteiskunnan pehmeätä infranstruktuuria, joka mahdollistaa digitaalisia palveluja, verkkokauppaa ja sähköistä asiointia ja niiden edellyttämää luotettavaa tiedon jakamista.

Digitaalisen toimintaympäristön kehittyessä tarve henkilön itse hallinnoimalle identiteetille ja siihen kytkeytyvien vahvistettujen tietojen helppole ja luotettavalle osoittamiselle niin julkisissa kuin yksityisissä asiointipalveluissa kasvaa. Tämä koskee myös tilanteita, joissa luonnollinen henkilö asioi yrityksen puolesta.

Nyt esitetyssä itsehallittavat henkilötiedot rajautuisivat niihin tietoihin, jotka ovat johdettavissa digitaalisen henkilöllisyystodistuksen tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen perustana olevista henkilöllisyyttä osoittavista asiakirjoista. Esitys on kuitenkin askel kohti laajempaa luonnollisen henkilön ja oikeushenkilön digitaalisen identiteetin hallinnoinnin toimintamallia, jossa henkilöllä tai yrityksen puolesta asioivalla on paremmat mahdollisuudet hallita myös muita omia tai yrityksen vahvistettuja tietoja omadata-periaatteiden mukaisesti. Suunta on mielestämme oikea.

Pidämme lisäksi tavoiteltavana sitä, että uusi toimintamalli madaltaisi yritysten kustannuksia ottaa palveluissaan käyttöön vahvan tunnistamisen ja varmennettujen henkilötietojen hyödyntämisen palveluita.

Tietoturvan ja perusoikeuksien suojan osalta pidämme ehdotettua säädöskokonaisuutta tarkoituksenmukaisena ja riittävänä.

Digitaalinen henkilöllisyystodistus

Digitaalista henkilöllisyystodistusta käytettäisiin mobiililaitteeseen ladattavalla sovelluksella eli Suomi.fi-lompakolla. Todistusta voitaisiin hyödyntää sähköisessä asiointissa henkilöllisyyden osoittamiseen vastaavasti kuin nykyisiä vahvoja sähköisiä tunnistusvälineitä käytetään. Se toimisi henkilöllisyyden osoittamiseen myös kasvokkaisessa

käynitasionnissa henkilökortin ja passin tapaan. Todistus soveltuisi niin julkisen kuin yksityisen sektorin palveluissa asiointiin.

Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen helppokäyttöisyys ja käyttömahdollisuuksien laajuus ratkaisevat paljolti sen suosion. Tämän vuoksi on varmistuttava siitä, että yritykset, jotka tarkastavat tai tarvitsevat käyntipalveluissaan henkilöllisyyden tietoja, pystyvät mahdollisimman pienellä vaivalla ja kustannuksella ottamaan käyttöön digitaalisen henkilöllisyystodistuksen lukemiseen käytettävän tarkastussovelluksen tai lukijarajapintaratkaisun.

Yrityksillä on myös oltava verkkopalveluissaan mahdollisimman helppo ja kustannustehokas tapa hyödyntää digitaalista henkilöllisyystodistusta asiakkaan vahvaan tunnistamiseen. Erityisen tärkeää on kiinnittää huomiota pk-yritysten tarpeisiin ja toimintamalleihin.

Ulkomaalaisen digitaalinen asiointiväline

Ulkomaalaisten huomioiminen säätämällä ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineestä on kannatettavaa. On tärkeää, että uusi väline parantaa ulkomaalaisten henkilöiden mahdollisuuksia asioida sähköisesti suomalaisissa viranomaisissa ja näin sijoittua Suomeen opiskelemaan, työskentelemään, yrittämään tai investoimaan. Vaikka välineen on ensisijaisesti ajateltu edesauttavan julkisen sektorin digitaalisten palvelujen käyttöä, pidämme hyvänä, että välinettä voitaisiin hyödyntää myös yksityisissä palveluissa.

Jää kuitenkin epäselväksi, kuinka merkittävästi tilanne paranee, jos asiointiväline on saatu etärekisteröinnin avulla, eikä sitä näin ollen voi käyttää vahvaan sähköiseen tunnistamiseen. Ehdotusten mukaan olisi asiointipalveluiden itse määritettävissä, mihin palveluihin ne voisivat hyväksyä tunnistautumisen asiointivälineellä, joka on luotettavuudeltaan vahvaa sähköistä tunnistamista matalampi.

Ulkomaalaisen kasvokkain tapahtuvaan tunnistamiseen tulisi kehittää tehokas menettely, jossa ulkomaalainen voitaisiin tunnistaa Suomen edustustossa ulkomailla vahvaa tunnistautumista varten.

Markkinaehtoiset identiteettiratkaisut

Korostamme, että digitaalisen identiteetin hallinnasta ja tunnistautumisesta ei pidä tehdä valtion monopolia. Koska digitaalisessa identiteetissä on kyse yhteiskunnan peruspalvelusta, pidämme kuitenkin perusteltuna sitä, että digitaalisen identiteetin ydin sekä sen perustason hyödyntäminen, vahva sähköinen tunnistautuminen, on mahdollistettu yhdenvertaisesti julkisesti tarjotuin ratkaisuin.

Samalla on varmistettava, että julkisesti varmistetun ydinidentiteetin ympärille voi markkinaehtoisesti rakentua identiteetin hallintaan ja tiedon välittämiseen liittyviä yksityisiä lompakkosovelluksia, joita kuluttajat ja yritykset voivat valita tarpeensa mukaan. Myös ulkomaalaisten etätunnistuspalvelun tuottaminen olisi avattava yksityiselle sektorille.

Eurooppalainen digitaalisen identiteetin lompakko

Digitaalisen identiteetin ja sen hallinnointiin käytettävien lompakkosovellusten tekniset ja toiminnalliset puitteet rakentuvat parhaillaan EU-tasolla eIDAS-asetuksen valmistelussa. Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen kansallinen valmistelu antaa hyvät edellytykset vaikuttaa EU-tason valmisteluun.

Suomalaista digitaalista henkilöllisyyttä on kehitettävä siten, että se on mahdollisimman yhdenmukainen tulevan eIDAS-sääntelyn kanssa. Erityisen huomion kohteena tulee olla ratkaisun tietoturvallisuutta koskevat vaatimukset ja määritteet. Samalla on kansallisesti luotava edellytykset toteuttaa tulevaisuudessa eIDAS-asetuksen vaatimukset täyttäviä lompakkosovelluksia. Kansallista etenemistä ei kuitenkaan pidä tarpeettomasti hidastaa.

Kunniottavasti

Teknologiateollisuus ry

Joonas Mikkilä
johtava asiantuntija